

Министарство за људска права и избјеглице
Босна и Херцеговина

**ПРИМЈЕНА ЗАКОНА
О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА БИХ**

ВОДИЧ ЗА ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА

Сарајево, 2006.

Министарство за људска права и избјеглице
у сарадњи са

ICMP - Међународна комисија за нестала лица,
ICRC - Међународни комитет црвеног крста/крижа,
OHCHR - Уред високог комесара за људска права,
CSPI - Центар за слободан приступ информацијама

Министарство за људска права и избјеглице

Трг БиХ 1, 71000 Сарајево, БиХ,
Тел.: (+387) 33 471-630,
Фах: (+387) 33 206-140,
<http://www.mhrr.gov.ba>

ICMP

Алипашина 45а, 71000 Сарајево, БиХ,
Тел: (+387) 33 218 660,
Фах: (+387) 33 203 297
<http://www.ic-mp.org>

ICRC делегација у БиХ

Змаја од Босне 136, 71000 Сарајево, БиХ
Тел.: (+387) 33 721 780,
Фах: (+387) 33 721 790

OHCHR БиХ

Колодворска 6, 71000 Сарајево, БиХ
Тел: (+387) 33 230 107
Фах: (+387) 33 230 109

CSPI

Емерика Блума 23, 71000 Сарајево, БиХ
Тел/Фах: (+387) 33 238 651, 238 652, 238 854
<http://www.cspi.ba>

Штампа: ГАРМОНД - Сарајево
Лектор: Злата Смајић
ДТП: Дамир Карахасановић

САДРЖАЈ

ВОДИЧ ЗА ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА	5
УВОД	5
КАКО УНАПРИЈЕДИТИ ПРИМЈЕНУ ЗАКОНА О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА	7
ОБЈАШЊЕЊЕ ДЕФИНИЦИЈЕ КО СЕ СМАТРА НЕСТАЛИМ ЛИЦЕМ	7
КАКО УТИЦАТИ ДА ОРГАНИ ВЛАСТИ У БИХ ИСПУНЕ ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ	11
СТАТУС НЕСТАЛОГ ЛИЦА	15
ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРАВА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА	19
ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ЕВИДЕНЦИЈУ О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА	29
ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА НАДЗОР	33
ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ	33
ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ЗАКОНА	35
ИНСТИТУЦИЈЕ КОЈЕ СЕ ФОРМИРАЈУ ЗАКОНОМ	37
ИНСТИТУТ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА	37
ФОНД ЗА ПОМОЋ ПОРОДИЦАМА НЕСТАЛИХ ЛИЦА	39

ПРИЛОГ 1

ЗАКОН О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА	41
ГЛАВА II- ОДГОВОРНОСТ ОРГАНА ВЛАСТИ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ	44
ГЛАВА III - СТАТУС НЕСТАЛОГ ЛИЦА	47
ГЛАВА IV - ПРАВА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА	48
ГЛАВА V - ЕВИДЕНЦИЈЕ О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА	55
ГЛАВА VI - НАДЗОР	58
ГЛАВА VIII- ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	59

ПРИЛОГ 2

СПОРАЗУМ О ПРЕУЗИМАЊУ УЛОГЕ СУОСНИВАЧА ЗА ИНСТИТУТ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	63

ПРИМЈЕНА ЗАКОНА О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ВОДИЧ ЗА ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА

УВОД

Овај Водич је припремљен у намјери да се породицама несталих лица олакша приступ информацијама, правди и гарантираним правима.

С обзиром на чињеницу да су удружења породица несталих лица у Босни и Херцеговини регистрована са циљем промоције и остваривања права чланова породица несталих лица, а посебно са циљем остваривања основног права – права да се (са)зна судбина несталог члана породице, ово је прилика да сва удружења директно узму учешће у дистрибуцији овог Водича и да на тај начин допринесу бољој примјени Закона.

Као основа за израду Водича кориштена су питања која су чланови породица несталих и представници удружења несталих лица поставили за вријеме јавних расправа одржаних у априлу 2006. године у Брчком, Приједору, Сарајеву и Травнику.

Посебна пажња је посвећена објашњењима дефиниција у Закону о несталим лицима како би се избјегле могуће дилеме у њиховом тумачењу. Мишљења смо да чланови породица несталих лица и представници њихових удружења могу понуђени Водич користити у циљу заговарања примјене Закона о несталим лицима, и тиме допријети ефикаснијем остваривању својих права.

У припреми овог Водича учествовали су представници Министарства за људска права и избјеглице у сарадњи са Међународном комисијом за нестала лица, Међународним комитетом Црвеног крста, Центром за слободу приступа информацијама и Уредом Високог комесеријата за људска права у БиХ. Радна група за имплементацију Закона коју је успоставило Министарство за људска права и избјеглице, такођер је дала свој допринос у припреми овог Водича.

У оквиру текста овог Водича, слиједећи структуру Закона о несталим лицима, настојали смо дати одговоре на питања која су изнијели представници удружења породица несталих лица.

КАКО УНАПРИЈЕДИТИ ПРИМЈЕНУ ЗАКОНА О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА

Како би породицама несталих лица олакшали разумијевање појма „нестала лица“ и његовог значења у Босни и Херцеговини, у тексту који слиједи у неколико фаза објашњавамо дефиницију несталог лица, која је утврђена Законом о несталим лицима Босне и Херцеговине. Већ је у уводу напоменуто да објашњења дајемо кроз питања која су постављена у оквиру реализованих радионица.

ОБЈАШЊЕЊЕ ДЕФИНИЦИЈЕ КО СЕ СМАТРА НЕСТАЛИМ ЛИЦЕМ

Ко се сматра несталим лицем у Босни и Херцеговини?

Ово је дефиниција коју је утврдио Закон о несталим лицима Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ Закон):

„Нестало лице је лице о којем породица нема никаквих вијести и/или је пријављено на основу поузданих информација као нестало лице усљед оружаног сукоба који се догодио на територију бивше СФРЈ.

Овај се закон односи на лица нестала у раздобљу од 30. априла 1991. године до 14. фебруара 1996. године“.

Ови извори кориштени су приликом утврђивања дефиниције у БиХ Закону.

У међународном праву постоје различите дефиниције које су биле основ приликом израде Закона о несталим лицима у БиХ. Између осталог кориштене су дефиниције из Декларације УН-а о заштити свих лица од присилног нестанка¹, МКЦК² и Женевских протокола I-IV о заштити жртава рата.

Објашњење:

Дефиниција појма „нестало лице“ у БиХ Закону **укључује нестале цивиле и нестале борце** који су нестали током оружаних сукоба у Босни и Херцеговине.

Основни услов да се неко лице сматра несталим јесте:

- да породица нема никаквих вјести о несталом члану,
- да је пријавила нестанак и
- да о судбини несталог лица не постоје поуздане информације.

Да би се неко лице сматрало несталим наведена три услова морају бити истовремено испуњена

1 «...лице ухапшено, притворено или одведено против своје воље или на било који други начин лишено слободе од стране службеника разних грана или нивоа власти, или од стране организованих група или приватних појединаца који дјелују у име, или уз подршку, директну или индиректну, сагласност или прихватање владе, након чега слиједи одбијање да се открије судбина или мјесто гдје се налази лице о којем је ријеч, или одбијање да се призна одузимање слободе што таква лица ставља изван заштите закона »

2 Радну дефиницију коју је користио МКЦК гдје се 'нестала лица' или 'лица чија је судбина непозната' дефинишу као она лица «чије породице немају никаквих информација о њима и/или су пријављени као нестали на основу поузданих информација усљед оружаног сукоба (међународног или не-међународног) или унутрашњег насиља (унутрашњих поремећаја (унутрашња напетости) и ситуација које захтијевају одређене неутралне и независне институције и посреднике)

Лице **се не сматра несталим** ако је умрло природном смрћу или је умрло усљед ратних дешавања, и ако о његовој смрти **постоје поуздане информације, тј. информације код службених органа (нпр. МУП, Суд, болница, цивилна заштита, покопно друштво итд),** због чињенице да постоје његови посмртни остаци и да је познато мјесто гдје је то лице сахрањено.

Постоје случајеви када је породица лице пријавила несталим током рата због непостојања поузданих информација о њему, због чега су се таква лица нашла на списковима несталих лица.

Раније евиденције лица несталих током рата и касније, биле су подложне сталним провјерама, тако да је један број лица која су евидентирана у току рата као нестала лица, након рата скидани са евиденције несталих лица **као ријешени случајеви.**

Са евиденција несталих лица, у складу са међународним стандардима, скидана су лица која су пронађена жива, као и лица које су идентификована на основу службене евиденције у којој је утврђено да је то лице умрло природном смрћу или је смрт наступила усљед ратних дејстава, а његови посмртни остаци су сахрањени на обиљежено гробно мјесто.

Ко се сматра чланом породице несталог лица?

„Члан породице несталог лица је дијете рођено у браку или изван брака, посвојено дијете, као и пасторче које је нестало лице уздржавало, брачни или изванбрачни партнер, родитељи (оћух, маћеха), усвојитељ, сестра и брат несталог лица **које је нестало лице издржавало.**

Изддржавање значи да је члан обитељи несталог лица уколико није уживатељ било којег права на основу којег се издржава, као што су: права по основусоцијалнезаштите, мировинско-инвалидског осигурања, права из борачко-инвалидске заштите, приход по основи рада, самосталног обављања економске или самосталне дјелатности и други приходи који се, сукладно важећим законима, сматрају издржавањем.

Породицу несталог лица чине особе у степену сродства који је утврђен Законом о несталим лицима БиХ, а што је важно код остваривања права која се утврђују овим законом.

Услов за остваривање ових права је да су чланови породице живјели у заједничком домаћинству са несталим лицем, били економски овисни и имају потребу за издржавањем. (уз предочење пријератне кућне листе или другог документа).

КАКО УТИЦАТИ ДА ОРГАНИ ВЛАСТИ У БИХ ИСПУНЕ ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

Како остварити *Право да се зна?*

Закон о несталим лицима утврђује право чланова породица несталих лица **да сазнају судбину несталих чланова породица** и родбине, тј.:

- уколико су живи - њихово боравиште/пребивалиште,
- ако су мртви - околности, узрок смрти и мјесто укопа;

Право да се зна укључује и право чланова породица несталих лица да добију посмртне остатке несталог лица.

Право да се зна породице остварују путем подношењем пријаве за тражење несталог лица.

Одговорност органа власти Босне и Херцеговине свих нивоа је да установе такав процес који ће омогућити расвјетљавање околности нестанка и откривање мјеста укопа несталих лица .

Породице несталих лица треба да захтијевају од надлежних институција испуњавање ове обавезе и да у вези с тим обавезно подносе жалбе на органе који не извршавају своју обавезу.

У циљу остваривања овог права породице имају право да траже судску заштиту и у вези с испуњењем ове обавезе да траже одговорност надлежног органа односно институције.

Како остварити *Право на информације*?

Право да се зна и *право на информације* су два различита права.

Ова два права су узјамно повезана, али се разликују у односу на начин остваривања.

Право да се зна претставља право чланова породице несталих лица да од органа државних власти затраже одговор о статусу несталог лица, тј. да ли је лица жива или мртва и гдје се она налази.

Право на информације је право чланова породица несталих лица да се у сваком тренутку обратe БиХ институцијама свих нивоа и траже одговоре на сва питања **у вези процеса тражења и рјешавања** случајева несталих лица.

Право да се зна = сазнати резултате процеса тражења и рјешавања

Право на информације = тражити информације у вези самог процеса тражења и рјешавања

У складу са одредбама Закона о несталим лицима БиХ органи и институције на свим нивоима су обавезни **пружити расположиве информације** породицама несталих и институцијама за тражење несталих лица.

Право на информације чланови породица несталих лица могу остварити:

а) директно код надлежних институција (када члан породице несталог лица директно и у своје име шаље захтјев за доставу информацијама неком БиХ органу или институцији); или

б) путем Института за нестала лица (када члан породице несталог лица шаље свој захтјев Институту за нестала лица, па Институт тај захтјев заједно са другим захтјевима или индивидуално, у име Института прослиједи БиХ органу или институцији).

Уколико орган или институција од којег се тражи достављање информација нема разлог због којег може одгодити достављање информације, орган-институција мора доставити информацију у року од 30 дана од дана достављања Захтјева.

Ако не буде достављен одговор у остављеном року (30 дана), након протеча овог рока користи се право на жалбу због шутње администрације.

Право улагања приговора користи се због незадовољавајућег одговора.

Да ли се може користити Закон о слободи приступа информацијама?

Осим Закона о несталим лицима, у БиХ постоји и Закон о слободи приступа информацијама који омогућава члановима породица несталог лица као појединцима и институцијама, удружењима и сл. да траже било коју информацију коју јавни органи и институције посједују.

Чланови породице несталог лица, користећи Закон о слободи приступа информацијама, имају право да траже, између осталог, и информације, како у **вези околности нестанка**, тако и у вези **самог процеса тражења** несталог лица.

У складу са Законом о слободи приступа информацијама, захтјев за тражење информација треба бити што детаљнији, а да садржи најмање:

- име и презиме, адресу подносиоца захтјева,
- прецизан опис информације која се тражи,
- мјесто и вријеме догађаја
- околности под којима се догађај десио, уколико су познате,
- потпис подносиоца захтјева

Подносилац Захтјева није дужан наводити разлоге због којих тражи информације.

Јавни органи су дужни доставити информацију у року од 15 дана од дана подношења захтјева.

У случају када тражену информацију подносиоци захтјева не добију у законском року имају право жалбе другостепеном органу институције или покренути управни спор. Помоћ у остваривању овог права могу затражити и од институције Омбудсмена и правну помоћ од стране Центра за слободан приступ информацијама и невладиних организација које пружају бесплатну правну помоћ.

Када лице које је поднијело захтјев није добило никакву информацију (тзв. „шутња администрације“) у року од 30 дана, странка може покренути управни спор код надлежног суда.

СТАТУС НЕСТАЛОГ ЛИЦА

Као што је већ наглашено у дефиницији несталог лица, један од услова да се неко лице сматра несталим је пријава за тражење несталог лица и његово евидентирање у службеним евиденцијама несталих лица у складу са БиХ Законом.

Коме се подносе нове пријаве за тражење несталих лица?

За она нестала лица која никада нису пријављена ни код ентитеских тјела, нити код МКЦК Захтјев/пријава за тражење несталог лица се подноси Институту за нестала лица БиХ.

Не постоји временски рок-ограничење за подношење пријаве за тражење несталог лица.

Пријаве за лица нестала прије 30. априла 1991. и после 14. фебруара 1996. године неће бити прихваћене.

Важно је напоменути да пријава за тражење несталог лица **не покреће поступак за утврђивање околности нестанка**. Истрага околности нестанка је предмет кривичног поступака, који могу иницирати и чланови породице несталог лица, а по службеној дужности надлежни тужилац и сва друга службена лица.

Ко може поднијети пријаву за нестало лице?

Пријаву о нестанку може поднијети било који члан породице несталог лица или друга лица или институције уколико могу дати минимум података о идентитету несталог лица.

Шта садржи пријава за тражење несталих лица?

Пријава треба да садржи минимум података о:

- имену и презимену несталога лица,
- име једног родитеља,
- ЈМБГ (уколико је познат)
- мјесту и датуму рођења, односно години рођења,
- претпостављеном мјесту и датуму, односно години нестанка и околностима нестанка.

Подносилац захтјева/пријаве треба навести тачне и вјеродостојне податке, колико је у његовој моћи. По примитку захтјева/пријаве, Институт за нестала лица БиХ ће провјерити вјеродостојност пријављених података, извршити верификацију пријаве и покренути процес тражења.

Сви захтјеви за тражење несталих лица поднесени МКЦК-у, једној од надлежних тјела (Државној комисији за тражење несталих лица, Федералној комисији за тражење несталих лица, Канцеларији РС за тражење несталих лица) сматрају се важећим и чланови породице несталих лица не морају понављати ту процедуру након успоставе Института.

Да ли пријаву може поднијети страни држављанин?

Страни држављанин има право поднијети пријаву за тражење **несталог држављанина** Босне и Херцеговине под истим увјетима као и подносилац пријаве који је држављанин БиХ.

Страни држављанин има право поднијети пријаву за тражење **страног држављанина** у случајевима:

- када је нестало лице страни држављанин који је имао пребивалиште-боравиште на територији Босне и Херцеговине; или
- када нестало лице није имала пријављено пребивалиште-боравиште на територији БиХ, али подносиатељ пријаве може пружити поуздане информације да се нестанак догодио на територији БиХ.

Пријављивање несталог лица страног држављана осигурава само право чланова породице да сазнају судбину несталог лица, њихово боравиште-пребивалиште или ако су мртви околности, узрок смрти и мјесто укопа ако је такво мјесто познато, и да добију посмртне останке.

Страни држављани не остварују право на финансијску потпору и друга права регулирана чланом 18. Закона о несталим лицима у БиХ, осим ако то није изричито уређено посебним споразумом између њихове матичне државе и Босне и Херцеговине.

Када престаје статус несталог лица?

Статус несталог лица престаје **даном идентификације** од стране надлежних органа, након чега се закључује поступак тражења несталог лица.

Престанак статуса несталог лица не **значи и престанак права чланова породице** несталог лица по основу овог Закона.

Поступак тражења несталог лица неће се обуставити када је нестало лице проглашено умрлим, а његови посмртни остаци нису пронађени.

Када се нестало лице сматра идентификованим?

Нестало лице сматра се идентификованим када у оквиру процеса идентификације овлаштени судски патолог поуздано утврди да пронађени посмртни остаци одговарају одређеном лицу у физичким или насљеђеним или биолошким карактеристикама или се нестало лице појави живо.

ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРАВА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА

Која права припадају члановима породице несталих лица?

Чланови породице несталог лица имају право на новчану потпору, право на привремено управљање имовином несталог лица, трошкове сахране-укопа, проритет у запошљавању и школовању дјецe, здравствену заштиту, обиљежавање мјеста укопа и ископавања и право на финансијску помоћ удружењима породица несталих лица.

Како и од када се остварује право на новчану потпору?

Право на новчану потпору члановима породице несталог лица припада од дана ступања на снагу Закона о несталим лицима тј. од дана подношења пријаве за тражење несталог лица, уколико је пријава поднесена након ступања на снагу овог Закона.

Лица које нису до ступања на снагу овог закона поднијела пријаву за тражење несталог лица остварују право на накнаду **од момента подношења пријаве за тражење несталог лица.**

Сви остали чланови породице несталих лица ово право остварају од дана ступања на снагу Закона о несталим лицима тј. **од 17. новембра 2004. године.**

Право на новчану потпору је лично, што значи да се не може насљеђивати или на неки други начин пренијети на друго лице.

Ово право не може бити кориштено уз неко друго остварено право у БиХ или било којој другој држави:

- пензија
- права по основи социјалне заштите,
- права из борачко-инвалидске заштите,
- приход по основи рада,
- самосталног обављања економске или самосталне послове
- и други приходи који се сматрају издржавањем

Корисник права може изабрати кориштење финансијски повољнијег права у било ком моменту и након окончања поступка идентификације или проглашења несталог лица умрлим.

Право на ретроактивну исплату

Лица које су поднијеле пријаву, а нису **остваривале права на новчану накнаду по другим основама**, припада право на ретроактивну накнаду од момента ступања на снагу Закона.

Лицима које **су остваривале право на новчану накнаду по неком другом основу** припада право на исплату разлике уколико је новчана накнада утврђена овим Законом већа од исплаћиване накнаде по другом основу. Надлежни орган за прерачун разлике је Фонд за потпору породица несталих лица.

Како се утврђује основица за обрачун новчане потпоре?

Основица за обрачун новчане потпоре, тј. основни износ износи 25% од просјечно исплаћене плате у БиХ за претходно тромјесјечје.

Како се утврђује висина новчане потпоре?

А) Основни износ се користи искључиво за обрачун утврђених или прописаних права за сваког корисника индивидуално.

То значи да збир утврђених појединачних права свих корисника у оквиру једне породице може бити већи или мањи од утврђеног основа.

Према Закону, право на основни износ имају искључиво дијете брачно/изванбрачно/посвојеник/пасторак и вјенчани или невјенчани брачни друг. Ово значи да ако је нестало лице имало више дјеце или је имало брачног друга и дјецу, за свакога од њих појединачно утврђује се право на накнаду у пуном основном износу. (Ако је нестало лице имало брачног друга и двоје малољетне дјеце, то значи да свако од њих добија накнаду у висини основног износа што је укупно 3 основна појединачна износа).

Б) Половица основног износа припада родитељима, брату и сестри несталог лица. Начин обрачуна је идентичан начину обрачуна као код чланова породице који имају право на накнаду у висини основног износа, што значи да свако од ових лица има засебно право на новчану накнаду у једној половини основне накнаде. Ово дозвољава да укупна накнада свим члановима породице несталог лица буде већа од једног основног износа.

Усвојитељи несталог лица у случају **потпуног усвојења такођер** имају право на по једну половину основног износа.

Ц) По једна четвртина основног износа припада очуху и маћехи ако је нестало лице живјело у заједничком домаћинству са њима.

Д) Увећан износ новчане накнаде припада родитељима са двоје и више нестале дјеце (убрајају се усвојеник и пасторак). Мајци и

оцу, се припадајућа једна половина основног износа увећава за 15% основног износа.

Када престаје право на новчану накнаду?

Право на новчану потпору престаје:

- а) завршетком редовног школовања или склапањем брака дјетета, посвојеника, пасторка, брата, сестре;
- б) склапањем брачне или изванбрачне заједнице супружника,
- ц) смрћу корисника,
- д) запослењем,
- е) избором кориштења другог повољнијег права.

Који орган исплаћује новчану накнаду?

Фонд за помоћ породицама несталих лица БиХ је надлежна институција за обрачун и исплату новчане накнаде. Фонд оснива Савјет Министара, а средства за рад Фонда обезбеђују се у буџетима БиХ, Федерације БиХ, РС и Брчко Дистрикта. Фонд може имати и друге изворе прихода.

Поступак остваривања новчане накнаде

Захтјев за новчану потпору подноси се надлежном општинском органу социјалне заштите у Општини пребивалишта/боравишта, односно надлежној служби Брчко Дистрикта БиХ.

Фонд ће упутством регулисати форму захтјева/рјешења и утврдити списак одговарајућих исправа које се достављају уз захтјев.

Општински органи **само прослијеђују** захтјев надлежном органу Фонда, који доноси одлуку и издаје рјешење.

Рјешење у вези захтјева за финансијску потпору Фонд доноси у року од 60 дана.

Подносилац захтјева који је незадовољан рјешењем Фонда има право жалбе Жалбеном вијећу Савјета министара Босне и Херцеговине у року од 15 дана по примитку рјешења.

Против одлуке Жалбеног вијећа Савјета министара, незадовољна странка може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине. У случају покретања управног спора, чланови породица несталих лица мораће затражити правну помоћ.

Како остварити право на привремено управљање имовином?

У случајевима када је иза несталог лица остала имовина у власништво или посједу, а није окончан поступак проглашења несталог лица умрлим, члан породице или, ако истога нема активно легитимираног лица (лица које по другом основу остварују право на управљање имовином) или институција, имају право затражити привремено управљање над овом имовином .

Активно легитимирано лице је лице које остварује право на покретање поступка за привремено управљање имовином, сходно Закону о наслеђивању, а под условом да нема ближег члана породице несталог лица.

Активно легитимирано лице може бити и институција. Најчешће се у овој улози појављују Службе социјалне заштите које врше послове стрателства над малољетном дјецом и пословно неспособним члановима породице несталог лица.

Захтјев за привремено управљање имовином се подноси мјесно надлежном суду, тј. суду на чијем подручју се налази имовина.

Право на бесплатни укуп несталог лица

Породице несталих лица имају право на бесплатни укуп идентификованог несталог лица, а на основу налога који издаје Институт за нестала лица.

Остваривање осталих права по Закону о несталим лицима

Дјеца несталих лица имају право приоритета у случајевима остваривање права на школовање и запошљавање под једнаким условима. Дијете несталог лица када испуњава исте критерије, као и други кандидати, има предност при упису на образовне установе или запошљавању. При подношењу захтјева-молбе за приоритетни пријем у радни однос или упис на образовну установу, дијете несталог лица треба приложити потврду о нестанку родитеља коју издаје Институт за нестала лица.

У случају да овај захтјев није испуњен, дијете несталог лица има право на жалбу институцији којој је поднешен захтјев.

Остваривање права здравствене заштите

Остваривање права на здравствену заштиту по овом закону захтијева промјене, измјене и допуне у законима о здравстеној заштити ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Подршка удружењима несталих лица

Надлежне власти на нивоу на којем је регистровано удружење породица несталих лица у БиХ имају

обавезу **приоритетно размотрити** захтјеве за финансијску и техничку помоћ удружењу породица несталих лица, и према финансијским могућностима додијелити помоћ ако понуђени програми или пројекти **испуњавају прописане критерије** за додјелу помоћи.

Успоставом Фонда, сва удружења несталих лица могу тражити подршку и од стране Фонда у складу са критеријима које ће предложити директор Фонда, а одобрити Одбор за расподјелу којег ће именовати представници удружења породица несталих лица.

Обиљежавање мјеста укопа и ископавања несталих лица

Правилником о обиљежавању мјеста укопа и ископавања несталих лица регулише се начин обиљежавања ових мјеста. Овај правилник усваја Савјет министара БиХ.

Ко може подњети захтјев за обиљежавање мјеста укопа и ископавања?

Захтјев за обиљежавање мјеста укопа и ископавања једино могу поднијети:

- а) чланови породице несталих лица, или
- б) удружења породица несталих лица.

На који начин се финансира обиљежавање мјеста укопа и ископавања?

- а) Средства за **обиљежавање** мјеста укопа и ископавања, у складу са Законом о несталим лицима, те његовог одржавања, долазе из Фонда за потпору породица несталих лица;
- б) Алтернативно, оне породице/удружења поро-

дица које желе обиљежити мјесто ископавања/укопа обиљежја/спомен плоче ван стандардног изгледа прописаног правилником (већа спомен плоча, и сл.) изградњу ових обиљежја финансирају индивидуално.

Какав може бити изглед обиљежја/спомен плоче?

Изглед обиљежја/спомен плоче уређује се Правилником о обиљежавању мјеста ископавања и укопа несталих лица, који доноси Савјет министара БиХ.

Овај правилник на унифицирани начин одређује обиљежавање мјеста ископа/укопа несталих лица, изглед стандардног обиљежја/спомен плоче и уређује питања у вези рада и формирања Комисије за одабир идејног рјешења.

Можели се обиљежити мјесто страдања несталог лица или примарна масовна гробница?

Закон о несталим лицима предвиђа обиљежавање мјеста ископа и укопа несталог лица, па у вези с тим, једино ова мјеста се могу обиљежити из средстава Фонда за потпору породицама несталих лица. Међутим, у исто вријеме Закон не спречава да се и друга мјеста (нпр: мјесто страдања несталог лица, мјесто примарне масовне гробнице и сл.) обиљежавају и из приватних средстава након обезбјеђивања дозволе надлежних служби за урбанизам и просторно уређење.

Који је поступак подношења захтјева за обиљежавање мјеста укопа и ископавања?

- а) Поступак почиње са подношењем захтјева Институту за нестала лица за издавање пот-

врде-увјерења да је на конкретном локалитету извршен ископ одређеног лица за које се подноси захтјев за обиљежавање мјеста ископа.

- б) Ова потврда-увјерење заједно са захтјевом за обиљежавање мјеста укопа и ископавања доставља се Фонду за потпору породицама несталих лица, који ће у сарадњи са надлежним државним органима прибавити сву потребну документацију у вези обиљежавања мјеста.

Уколико се изградња финансира из средстава ван Фонда, лице/удружење које финансира изградњу ће након прибављене потврде/увјерења из ИНО-а, **индивидуално** прибавити све потребне дозволе од надлежних органа.

ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ЕВИДЕНЦИЈУ О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА

Који је циљ због којег се оснива Централна евиденција несталих?

Циљ успоставе ЦЕН-а је регистровање свих несталих лица у јединствену евиденцију. Подаци ЦЕН-а биће кориштени као основни подаци за издавање потврде о нестанку која је основа за остваривање права утврђених Законом.

Које ће све евиденције бити кориштене при изградњи ЦЕН-а и који је начин верификације вјеродостојности кориштених података?

При изградњи ЦЕН-а користиће се евиденције ентитетских тијела, подаци добијени од удружења породица, других удружења грађана, служби тражења Црвеног крста/крижа у БиХ, те међународних организација (Међународни комитет црвеног крста и Међународна комисија за нестала лица).

„Верификација подразумијева поступак провјере вјеродостојности поднесене пријаве о нестанку лица или узимање нове изјаве или идентификацију, односно провјеру идентитета несталог лица у оквиру свих познатих службених евиденција које су се водиле или се воде у Босни и Херцеговини“

Процедура верификације података о несталим лицима започиње уносом података у Централну евиденцију података о несталим лицима која се формира у Институту за нестала лица БиХ.

Институције и организације за тражење несталих лица којима су породице подносиле пријаве за

тражење несталих чланова породице у току рата и након рата су дужне доставити податке Институту за нестала лица (ИНО).

Достављени подаци користе се као основа за утврђивање статуса несталог лица.

Од поступка **верификације** треба разликовати поступак **идентификације** који коначно рјешава случајеве нестанка, односно након идентификације, идентификовано лице се неће више сматрати несталим.

Уколико се досије несталог лица не може верификовати пребациће се у посебну евиденцију неверификованих досијеа, како би након протока извјесног времена и доступности информације, исти био верификован и пребачен у ЦЕН.

Који је крајни рок за оснивање ЦЕН-а?

Процес оснивања ЦЕН-а мора се завршити у року од годину дана од дана формирања Института за нестала лица БиХ, односно до 1. марта 2007. године.

Како се врши заштита података у ЦЕН-у БиХ?

Начин чувања података регулише се Правилником који ће донијети Институт.

Особље које је укључено у управљање и кориштење података који су везани за повјерљиве биолошке, насљедне, физичке, генетичке и медицинске податке о несталим лицима обавезно чувају повјерљивост података и са њима поступају према утврђеним правилима о заштити података.

Размјена осталих података из ЦЕН-а регулише се путем посебног Споразума Института и осталих заинтересираних организација.

ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА НАДЗОР

Надзор над provedбом овога закона обавља Министарство за људска права и избјеглице БиХ. Фонд за нестала лица једном годишње подноси извјештај Заступничком дому и Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Покретање и вођење прекршајног поступка

Закон о несталим лицима дефинише прекршаје за чије покретање је потребно да члан породице несталог или Институт поднесе захтјев надлежном Суду за прекршаје по мјесту извршења прекршаја.

У циљу заштите чланова породице несталог једноставније је да члан породице пријаву за извршени прекршај поднесе Институту, који ће даље наставити поступак.

ПИТАЊА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ЗАКОНА

Да ли страни држављани могу остваривати права у БиХ?

Већ је објашњено право страног држављана да поднесе пријаву за тражење несталог лица – странца.

Чланови породице несталог страног држављана могу остварити остала права утврђена овим Законом искључиво на основу билатералних споразума које њихове државе закључе са БиХ.

Непостојање ових споразума онемогућава стране држављане да остварују права прописана овим Законом. (примјер)

Упис у матичне књиге умрлих

Истеком рока од три године од дана ступања на снагу Закона о несталим лицима (тачније 17. новембра 2007. године) све **евидентирана** нестала лица сматраће се умрлим и та лица ће службено бити уписане у матичне књиге умрлих.

До истека овог рока чланови породице несталог лица који су у поступку остваривања неких других права (нпр. права по основу борачко-инвалидске заштите и сл.) су дужни покренути поступак за проглашење несталог лица умрлим, ако то захтијева закон којим се то право регулише.

Након 17. новембра 2007. године службеним обавјештењем Института затражиће се упис у матичну књигу умрлих у Општини у којој је било

пријављено мјесто пребивалишта несталог лица. Изузетно, породице могу захтијевати упис у књигу умрлих у мјесту новог боравишта/пребивалишта породице наводећи оправдане разлоге.

Иако надлежни органи нису приступили усклађивању закона који уређује ово питање са Законом о несталим лицима, чланови породице несталих лица имају право да *Захтјев о упису у матичне књиге умрлих у мјесту новог боравишта-пребивалишта* упуте надлежној општинској служби (матични уред), уз могућност истовременог подношења обавијести Министарству за људска права и избјеглице.

ИНСТИТУЦИЈЕ КОЈЕ СЕ ФОРМИРАЈУ ЗАКОНОМ

ИНСТИТУТ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА

Оснивање Института за нестала лица БиХ је настало као потреба да држава БиХ испуни своје обавезе према породицама несталих лица. Оснивање Института и пренос овлашћења са ентитетских Комисија је услов за елиминацију могућих дискриминација у процесу ексхумације и идентификације несталих лица, те унапређење и убрзање процеса тражења несталих и њихову идентификацију.

Суоснивачи Института за нестала лица су Савјет министара БиХ и ICMP (Међународна комисија за нестала лица). Крајњи датум када би Институт морао бити оперативан, а ентитетска тијела укинута је 29. септембар 2006. године.

Институт за нестала лица БиХ је надлежан да:

- прикупља, обрађује и систематизира информације о несталим лицима и о појединачним и масовним гробницама;
- успостави централну и јединствену базу података о несталим лицима ЦЕН, евидентира и обавјештава породице несталих лица укључујући и издавање потврда о нестанку и идентитету жртава,
- проналази, провјерава и обиљежава локалитете масовних и појединачних гробница;
- учествује у: ископавањима и ексхумацијама из масовних и појединачних гробница; асанацији терена; аутопсијама; антрополошким обрадама; идентификацијама; увиђајима на лицу мјеста и другим радњама и поступцима који се односе на нестала лица;

- сарађује са надлежним органима власти, укључујући органе правосуђа и другим организацијама и Међународним кривичним судом за бившу Југославију (ICTY); сарађује са међународним и домаћим организацијама и институцијама које се баве питањима несталих лица, посебно са Међународним комитетом Црвеног крста и Друштвом Црвеног крижа/крста Босне и Херцеговине у складу са њиховим мандатом;
- подржава породице несталих лица и њихова удружења, укључујући и пројекте које предложи Савјетодавни одбор;
- проводи истраживања и друге пројекте у вези са несталим лицима; организира и пружа обуку у одговарајућим стручним областима; чува посмртне остатаке до њихове коначне предаје породицама или до упокоја; пружа помоћ породицама несталих лица при сахранама њихових сродника;
- осигурава средства из буџета и донација;
- сарађује са надлежним институцијама Републике Хрватске, Републике Србије, Републике Црне Горе и другим државама, у складу са важећим законима Босне и Херцеговине и међународним споразумима;
- пружа расположиве податке надлежним органима и институцијама у складу са важећим законима и прописима; обавјештава јавност о резултатима истраживања и утврђеним чињеницама; шири свијест о хуманој димензији трагедије несталих лица и њихових породица и
- проводи све друге активности у вези са тражењем и идентификацијом несталих лица.

Органи управљања Института

Органи управљања Института су: Колегиј директора, Управни одбор и Надзорни одбор.

Улога Удружења породица несталих лица у раду Института.

Ради остваривања интереса породица несталих лица, у оквиру Института постоји Савјетодавни одбор у чији састав Управни одбор, уважавајући националну заступљеност и равноправност сполова, именује шест (6) представника/ца породица несталих лица на период од четири године, а на основу приједлога кандидата које добије од регистрираних удружења породица несталих, без право поновног именовања.

Савјетодавни одбор прати активности Института, савјетује руководеће органе Института, промовира рјешавање проблема несталих лица и предлаже пројекте и иницијативе релевантне за рад Института. Представници Савјетодавног одбора могу присуствовати, у својству проматрача, сједницама Управног и Надзорног одбора. Савјетодавни одбор одлуке доноси консензусом.

ФОНД ЗА ПОМОЋ ПОРОДИЦАМА НЕСТАЛИХ ЛИЦА

Фонд се формира одлуком Савјета министара БиХ. Сједиште, начин финансирања и управљање средствима, као и друга питања у вези са радом Фонда, регулишу се Споразумом који потписују Савјет министара БиХ, владе ентитета и Брчко Дистрикта. Фонд јесамостална управна организација која је задужена за осигуравање средстава у сврху реализације права чланова породице несталих лица као што су право на новчану потпору, здравствену

заштиту, помоћ удружењима породица несталих лица, обиљежавање мјеста укопа/ископавања несталих лица и друга права у складу са Законом о несталим лицима.

Фондом руководи директор којег именује Са-вјет министара. Надзор над радом Фонда врши Министарство финансија и трезора БиХ и Канцеларија генералног ревизора финансијског пословања институцијама БиХ.

Средства Фонда која нису намјењена за исплату новчане потпоре распоређују се и користе на основу Критерија и листе приоритета за расподјелу средстава Фонда.

Ове Критерије предлаже директор, а одобрава Одбор за расподјелу који се именује на приједлог Удружења породица несталих лица из БиХ.

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на сједници Представничког дома, одржаној 12. октобра 2004. године, и сједници Дома народа, одржаној 21. октобра 2004. године, усвојила је

ЗАКОН О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА

ГЛАВА И - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет Закона)

Овим законом утврђују се принципи за унапређење процеса тражења, дефиниција несталог лица, начин вођења централне евиденције, остварења социјалних и других права чланова породица несталих лица, као и друга питања у вези са тражењем несталих лица из Босне и Херцеговине и у Босни и Херцеговини.

Овај закон узима у обзир:

- Конвенцију о спречавању и кажњавању злочина и геноцида (1948),
- Женевске конвенције I-IV о заштити жртава рата (1949),
- Допунске протоколе I-II (1977),
- Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода (1950) и 13 Додатних протокола,

- Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини (Анекс 7. члан III и V),
- Конвенцију о правима дјетета (1989),
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима,
- Декларацију UN-а о заштити свих лица од насилног или присилног нестанка (1992).

Члан 2. (Дефиниције)

У смислу овог закона:

1. Нестало лице је лице о којем породица нема никаквих вијести и/или је пријављено на основу поузданих информација као нестало лице усљед оружаног сукоба који се десио на територији бивше СФРЈ.
Овај закон односи се на лица нестала у периоду од 30. априла 1991. до 14. фебруара 1996. године.
2. Члан породице несталог лица је дијете рођено у браку или ван брака, усвојено дијете, као и пасторче које је нестало лице издржавало, брачни или ванбрачни партнер, родитељи (очух, маћеха), усвојилац, сестра и брат несталог лица које је нестало лице издржавало.
3. Поуздана информација је таква информација из које се основано може закључити да је одређено лице нестало.
4. Минимум података подразумијева податке о имену и презимену лица, имену једног родитеља, мјесту и датуму рођења, односно само години рођења, претпостављеном мјесту и датуму, односно години нестанка и околностима нестанка.
5. Верификација подразумијева поступак провјере вјеродостојности поднесене пријаве о нестанку лица или узимање нове изјаве или

идентификацију, односно провјеру идентитета несталог лица у оквиру свих познатих службених евиденција које су се водиле или се воде у Босни и Херцеговини.

6. Поступак одбијања нетачне пријаве подра-зумијева достављање службеног обавјештења које садржи образложење разлога за одбијање верификације пријаве нестанка за неко лице од стране надлежног органа за верификацију пријаве о нестанку лица.
7. Идентификовано нестало лице је лице за које се у оквиру процеса идентификације поуздано утврди да пронађени посмртни остаци одговарају одређеном лицу у физичким или наслијеђеним или биолошким карактеристикама или се нестало лице појави живо. Поступак идентификације спроводи се у складу са важећим законима у Босни и Херцеговини.
8. Надлежне институције за тражење несталог лица су организације или институције, домаће или међународне, које имају утврђен мандат, односно надлежност за тражење несталих лица у/из Босне и Херцеговине, у складу са важећим прописима Босне и Херцеговине и међународним уговорима.
9. Потребу за издржавањем има члан породице несталог лица уколико није уживалац било којег права на основу којег се издржава као што су: права по основу социјалне заштите, пензијско-инвалидског осигурања, права из борачко-инвалидске заштите, приход по основу рада, самосталног обављања привредне или самосталне дјелатности и других прихода који се у складу са важећим законима сматрају издржавањем.

ГЛАВА II- ОДГОВОРНОСТ ОРГАНА ВЛАСТИ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Члан 3. (Право да се зна)

Право чланова породице несталог лица је да сазнају за судбину несталих чланова породице и родбине, њихово боравиште/пребивалиште, или, ако су мртви, околности, узрок смрти и мјесто укопа, уколико је такво мјесто познато, и да добију посмртне остатке.

Члан 4. (Обавеза обезбјеђења информација)

У складу са чланом 3. овог закона, органи и институције Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежни за одбрану, правосуђе, унутрашње послове, и други органи надлежни за тражење несталих лица, у Босни и Херцеговини и други ентитетски, кантонални и општински органи који у складу са својим надлежностима рјешавају случајеве у вези са нестанком лица из и у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: надлежне власти у БиХ), обавезни су да пруже расположиве информације породицама несталих, надлежним институцијама за тражење несталих лица као и сву потребну помоћ која се односи на процес унапређења тражења и рјешавања случајева нестанка лица из/у Босни и Херцеговини.

Члан 5. (Начин размјене информација)

Надлежне власти у БиХ, на свим нивоима, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона,

обавезне су да одреде надлежне органе, односно службенике који ће бити у обавези да сарађују са надлежним институцијама и органима за тражење несталих лица, удружењима породица и члановима породица несталих лица и пружање помоћи у остваривању права која припадају члановима породица несталих лица по основу овог и других важећих закона у Босни и Херцеговини.

Надлежне власти у БиХ дужне су да, по основу ранијих и новоподнесених захтјева за доставу информација, прикупе и провјере све расположиве информације и чињенице, наводећи све изворе који су провјеравани приликом утврђивања таквих информација у вези са нестанком траженог лица и изврше увид у службену документацију и грађу у оквиру своје ресорне институције и о томе доставе писмену информацију подносиоцу захтјева и надлежним институцијама за тражење несталих лица.

Одредбе Закона о управном поступку Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ”, број 29/02) биће примјенљиве на захтјев за добијање информација, укључујући и одредбе о роковима за улагање жалбе на незадовољавајући одговор или покретање управног спора због ћутања администрације.

Свака нова информација која може олакшати тражење или идентификацију несталог лица мора се накнадно прихватити и истражити.

Службеници који имају дужности у вези са тражењем несталог лица не могу обављати ову дужност ако су чланови управних и других одбора, извршних органа, политичких партија или политички ангажовани представници и не смију слиједити инструкције политичких партија.

Члан 6.
(Обавезност размјене и сарадње)

Надлежне власти у БиХ обавезне су међусобно да размјењују информације које се односе на процес тражења и утврђивања судбине и идентитета несталих лица.

С циљем унапређења процеса тражења, надлжене власти у БиХ посебно сарађују са Међународним комитетом Црвеног крста (МКЦК), Међународном комисијом за нестала лица (ICMP), Институтом за нестала лица и Друштвом црвеног крста/крижа БиХ, у складу са њиховим мандатима.

Члан 7.
(Институт за нестала лица)

С циљем унапређења процеса тражења несталих лица и ефикасније идентификације посмртних остатака несталих лица, оснива се Институт за нестала лица Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Институт), као независна институција за тражење несталих лица у/из Босне и Херцеговине.

Суоснивач Института може бити и међународна организација.

Начин оснивања и преузимања улоге суоснивача и утврђивање ближе надлежности, начина финансирања Института, у складу са овим и другим законима БиХ, регулисаће се Споразумом о оснивању који закључују суоснивачи.

У складу са овим и другим важећим законом, Институт је правно лице које се региструје као институција Босне и Херцеговине на коју се, у складу са овим законом, преносе управна овлашћења за обављање послова у вези са процесом, тражења несталих лица и издавања одговарајућих исправа.

Радни однос запослених у Институту регулише се у складу са важећим законом о раду који се примјењује на институције Босне и Херцеговине.

ГЛАВА III - СТАТУС НЕСТАЛОГ ЛИЦА

Члан 8.

(Подношење пријаве за тражење)

Захтјев/пријава (у даљем тексту: пријава) за тражење несталог лица, у складу са овим законом, подноси се Институту.

Пријаву за несталог држављанина Босне и Херцеговине може да поднесе било који члан породице несталог лица, као и друга лица или институције уколико могу презентовати минимум података о идентитету несталог лица, у складу са чланом 2. овог закона.

Пријаву за тражење страних држављана, у складу са овим законом, могу да поднесу и страни држављани под истим условима као и држављани Босне и Херцеговине, ако нестала лица:

- а) нису имала држављанство Босне и Херцеговине, али су имала пријављено, боравиште/ пребивалиште на територији Босне и Херцеговине;
- б) нису имала пријављено боравиште/ пребивалиште на територији Босне и Херцеговине, ако подносилац може да пружи поуздане информације да се нестанак десио на територији Босне и Херцеговине.

Све пријаве о нестанку било којег лица, поднесене до ступања на снагу овог закона, под условом да садрже минимум потребних података, сматраће

се одговарајућим и поднесеним у складу са овим законом.

У случају када не постоји минимум потребних података, лице које је поднијело пријаву биће контактирано у разумном року ради обезбјеђења додатних информација.

Члан 9. (Престанак статуса)

Статус несталога лица престаје даном идентификације, а поступак тражења несталога лица се закључује.

Поступак тражења неће се обуставити у случају када је нестало лице проглашено умрлим а његови посмртни остаци нису пронађени.

ГЛАВА IV - ПРАВА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА

Члан 10. (Забрана дискриминације)

Остваривање права за чланове породица несталих лица, утврђених овим законом и другим законима у Босни и Херцеговини, надлежне власти у БиХ дужне су да обезбиједи под једнаким условима, независно од тога да ли је нестало лице било припадник оружаних снага или цивил, без било којег вида дискриминације укључујући пол, расу, боју коже, језик, вјероисповијест, политичке и друге ставове, национално и социјално поријекло, припадност националној мањини, имовински статус, доб, менталну или физичку инвалидност, статус који се стиче рођењем или неки други статус.

Члан 11.
(Право на новчану потпору)

У складу са овим законом, чланови породице несталих лица из члана 2. став 2. овог закона, које је нестало лице издржавало и који имају потребу за издржавањем, стичу право на мјесечну новчану накнаду (у даљем тексту: новчана накнада).

Члан 12.
(Критеријуми за кориштење новчане накнаде)

Новчана накнада је непреносиво лично право. Новчана накнада не може бити кориштена истовремено са другом основом за издржавање. У складу са овим законом, корисници могу да изаберу кориштење повољнијег права.

Избор повољнијег права корисник може да остварује и након окончања поступка идентификације или проглашења несталог лица умрлим.

Право на новчану накнаду остварује се од дана ступања на снагу овог закона.

Лица која нису до ступања на снагу овог закона поднијела пријаву за тражење несталог лица ово право остварују од дана подношења пријаве.

Члан 13.
(Утврђивање износа новчане накнаде)

Основица за обрачун мјесечне новчане накнаде је износ од 25% просјечно исплаћене плате у Босни и Херцеговини за претходно тромјесечје, који се обрачунава појединачно за сваког корисника (у даљем тексту: основни износ).

Висина новчане накнаде одређује се према следећим критеријумима:

- а) свако дијете брачно/ ванбрачно/усвојеник/ пасторак има право на основни износ;
- б) вјенчани или невјенчани брачни друг има право на основни износ;
- ц) родитељи нестале особе имају право сваки на 1/2 основног износа;
- д) родитељи са двоје и више нестале дјеце (убрајају се усвојеник /ца и пасторак / ка) имају право на увећање основног износа новчане накнаде за 15%.
- е) усвојиоци користе право на новчану накнаду исто као родитељи под ц) и д) што искључује билошке родитеље;
- ф) очух или маћеха 1/2 основног износа дијеле са другим родитељем са којим живе у брачној заједници само ако су живјели у заједничком домаћинству са несталом особом а истовремено биолошки родитељ има право на другу половину основног износа новчане накнаде;
- г) брат и сестра имају право на 1/2 основног износа.

Члан 14.

(Престанак права на новчану накнаду)

Права на новчану накнаду престаје:

- а) завршетком редовног школовања или склапањем брака дјетета, усвојеника, пасторка, брата, сестре;
- б) склапањем брачне или ванбрачне заједнице супружника,
- ц) смрћу корисника,
- д) запослењем,
- е) избором кориштења другог повољнијег права.

Члан 15.
(Оснивање Фонда за нестала лица)

У сврху обезбјеђења средстава и реализације права чланова породице несталих лица формира се Фонд за помоћ породицама несталих лица у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Фонд).

Одлуку о оснивању Фонда, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, доноси Савјет министара Босне и Херцеговине.

Сједиште, начин финансирања, управљање, као и друга питања у вези са радом Фонда, регулисаће се Споразумом који ће потписати Савјет министара Босне и Херцеговине, Влада Федерације Босне и Херцеговине, Влада Републике Српске и Влада Брчко Дистрикта БиХ у року од 30 дана од дана ступања на снагу одлуке из става 2. овог члана.

Поред бухета, приходи Фонда могу да буду средства из донација, поклона, завјештања и других видова помоћи од стране домаћих и међународних правних и физичких лица, што се ближе уређује Споразумом из става 3. овог члана.

Члан 16.
(Спровођење поступка за остваривање права на новчану накнаду)

Захтјев за новчану накнаду подноси се путем надлежног органа за питања социјалне заштите у општини пребивалишта (у даљем тексту: надлежни орган општине), односно Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, који, у складу са овим законом, у року не дужем од 30 дана обрађује захтјеве, комплетира предмете и доставља их на рјешавање и потврђивање Фонду.

Ради праћења примјене овог закона и размјене информација, преглед (списак) обрађених предмета надлежни орган општине доставља надлежним ентитетским, односно кантоналним министарствима за питања социјалне заштите.

Фонд ће, у складу са овим законом, најкасније 30 дана по формирању, донијети, упуство којим ће прописати форму захтјева и рјешења и утврдити списак одговарајућих исправа које се прибављају у сврху остваривања права на новчану накнаду.

Члан 17.
(Рјешење о утврђивању права
на новчану накнаду)

У року који не може бити дужи од 60 дана, доноси се рјешење о додјели или одбијању права на новчану накнаду од стране одговарајуће службе Фонда.

Материјалне и процесне одредбе Закона о управном поступку Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ”, број 29/02) биће примијењене на рјешење о одбијању и додјели новчане накнаде, укључујући и одредбе о роковима за улагање жалбе на незадовољавајући одговор или покретање управног спора због ћутања администрације.

Незадовољна странка изјављује жалбу у року од 15 дана по пријему рјешења Жалбеном савјету Савјета министара Босне и Херцеговине.

Против другостепеног рјешења органа из става 3. овог члана незадовољна странка може да покрене управни спор пред Судом Босне и Херцеговине.

Незадовољна странка, у складу са Законом о управном поступку БиХ, може да улаже ванредне правне лијекове пред Апелационим вијећем Суда Босне и Херцеговине.

Члан 18.

(Остала права чланова породице несталих)

Ако није окончан поступак проглашења несталог лица умрлим, над имовином која је у власништву или посједу несталог лица, у складу са важећим законима Босне и Херцеговине, члан породице, или ако истог нема, активно легитимисана лица или институција имају право да затраже привремено управљање имовином несталог лица.

Нужне/основне трошкове сахране/укопа идентификованих и неидентификованих лица обезбјеђују, у складу са важећим прописима, надлежни органи Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта БиХ.

У погледу остваривања права на школовање и запошљавање, под једнаким условима, дјеца несталих лица имају право приоритета. Остварење приоритета надзиру надлежни инспекцијски органи у Федерацији Босне и Херцеговине, Републици Српској и Брчко Дистрикту БиХ.

Издржавани чланови породице несталих лица, који не остварују право на здравствену заштиту по било ком другом основу, имају право на здравствену заштиту и друга права у вези са здравственим обезбјеђењем у обиму који је прописан за запослене осигуранике.

Ради остваривања права на здравствену заштиту, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, Федерација Босне и Херцеговине, Република Српска и Брчко Дистрикт БиХ, у оквиру одговарајућих прописа, утврдиће начин остваривања овог права.

Права утврђена у складу са овим законом признају се од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 19.
(Удружења несталих лица)

Надлежне власти у БиХ, у складу са овим законом, имају обавезу да захтјеве за финансијску и техничку помоћ савеза/удружења породица несталих лица приоритетно размотре и према финансијским могућностима додијеле помоћ ако понуђени програми или пројекти испуњавају прописане критеријуме за додјелу помоћи.

Члан 20.
(Обиљежавање мјеста укопа и ископавања несталих лица)

Породице несталих лица или њихова удружења могу да затраже да се мјеста укопа и ископавања (појединачна или заједничка мјеста) обиљеже, без обзира на број жртава, односно несталих лица.

Обиљежавање мјеста укопа и ископавања реализује се након што надлежни орган за тражење несталих лица изда увјерење - потврду да је на предложеном локалитету за обиљежавање извршено ископавање тијела, односно да је постојала гробница.

На основу документа из става 2. овог члана, надлежни орган општине издаће одговарајуће дозволе за постављање спомен плоче или другог одговарајућег обиљежја.

У складу са овим законом, изглед обиљежја или спомен плоче, финансирање и друга питања регулишу се Правилником о обиљежавању мјеста укопа и ископавања несталих лица (у даљем тексту: Правилник).

Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, у консултацији са надлежним министарствима Федерације БиХ, Републике Српске, Брчко Дистрикта БиХ и представницима удружења породица несталих лица, усагласиће, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, Приједлог правилника и доставити га на усвајање Савјету министара Босне и Херцеговине.

ГЛАВА V - ЕВИДЕНЦИЈЕ О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА

Члан 21.

(Формирање централне евиденције)

Централна евиденција несталих лица у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: ЦЕНБиХ) укључиће све евиденције несталих лица које су се до сада водиле или се и даље воде на локалним и ентитетским нивоима, код удружења породица несталих лица, других удружења грађана и код служби тражења организација Црвеног крста у БиХ, у складу са њиховим мандатом.

Подаци који се воде о несталим лицима у оквиру међународних организација које дјелују у складу са својим мандатима, а примјењујући принцип повјерљивости, укључују се у Централну евиденцију на основу споразума који са њима закључује Институт.

Обједињавањем евиденција из става 1. и 2. овог члана, формира се и компетира Централна евиденција несталих лица у Босни и Херцеговини. У оквиру Института за нестала лица Босне и Херцеговине, одређује се надлежни стручни орган за вођење Централне евиденције несталих лица у Босни и Херцеговини и обезбјеђују мјере

за заштиту података што се детаљније регулише оснивачким актом Института.

Члан 22.

(Начин прикупљања и кориштења података)

ЦЕНБиХ је збирка појединачних евиденција о несталим лицима из/у Босни и Херцеговини које укључују релевантне податке о идентитету несталог лица, мјесту и околностима нестанка, као и друге информације које су важне за утврђивање идентитета и тражење несталог лица.

Сви подаци који се уносе у ЦЕНБиХ подлијежу верификацији која подразумијева провјеру вјеродостојности пријаве и упоређивање са свим службеним евиденцијама које се воде или су се водиле у Босни и Херцеговини.

Захтјев за провјеру и упоређивање података о несталом лицу ради верификације са другим службеним подацима има приоритет у рјешавању од стране надлежног органа.

Верификацију и унос раније прикупљених података о несталим лицима у ЦЕНБиХ надлежни орган треба да заврши најкасније у року од годину дана од дана оснивања Института.

Само верификована пријава/захтјев може да буде основ за остваривање права по основу овог закона.

Члан 23.

(Заштита података)

Подаци из ЦЕНБиХ доступни су свим нивоима власти у складу са утврђеним правилима и стандардима за заштиту података.

Правила, односно начин руковођења базом, унос, размјена, кориштење података, а посебно начин верификације, ближе се уређују Правилником о Централној евиденцији несталих лица БиХ (у даљем тексту: Правилник о ЦЕНБиХ).

Правилник из става 2. овог члана доноси Институт, уз сагласност оснивача Института, најкасније 30 дана од дана оснивања Института.

Сарадња са другим надлежним органима у БиХ који располажу подацима који су од значаја за тражење несталих лица регулише се путем посебног споразума којим се утврђује начин сарадње и сва остала важна питања.

Лица која су укључена у управљање и руковање личним подацима, који су везани за повјерљиве податке о билошким, насљедним, физичким, генетским особинама, медицинским подацима о несталом лицу, обавезна су чувати повјерљивост података и са њима поступати према утврђеним правилима о заштити таквих података, односно у складу са Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ”, број 32/01).

Правила заштите података детаљније ће бити уређена Правилником из става 2. овог члана.

ГЛАВА VI - НАДЗОР

Члан 24. (Надзор)

Надзор над спровођењем овог закона врши Министарство за људска права и избјеглице БиХ.

Фонд за нестала лица ће једном годишње поднијети извјештај Представничком дому и Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

ГЛАВА VII- КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25.

Новчаном казном од 200,00 КМ до 1.000,00 КМ казниће се за прекршај:

- (1) службеник који онемогући приступ информацијама члану породице несталог лица или институцији надлежној за тражење несталих лица (члан 5),
- (2) службеник који без оправданог разлога задржава или отежава да се тражена информација достави на увид члану породице несталог лица или институцији надлежној за тражење несталих лица (члан 5),
- (3) службеник који достави нетачне и неажурне податке на основу којих је онемогућено или отежано тражење несталих лица (члан 5).

Новчаном казном од 500,00 КМ до 5.000,00 КМ казниће се за прекршај институција или надлежни орган који:

- (1) не дозволи приступ информацијама члану породице несталог лица или институцији надлежној за тражење несталих лица (члан 4),

(2) који омогући дискриминацију по било којем основу чланова породице несталог лица (члан 10).

Свако кршење овог закона, а посебно оно која се односи на злоупотребу, манипулисање подацима, одавање заштићених података и сл., подлијеже санкцијама у складу са кривичним законима, законом о прекршајима и законима из области управе, законом о слободном приступу информацијама и другим законима који су важећи на територији Босне и Херцеговине.

ГЛАВА VIII- ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26.

(Остваривање права страних држављана)

Чланови породице несталих страних држављана право по основу несталости могу остварити само у складу са билатералним споразумом који њихове државе поријекла закључе са Босном и Херцеговином.

Члан 27.

(Упис у матичне књиге умрлих)

Три године по ступању на снагу овог закона, лица евидентирана као нестала у периоду од 30. априла 1991. до 14. фебруара 1996. године, а чији је статус несталости верификован у оквиру Централне евиденције несталих лица Босне и Херцеговине, имају се сматрати умрлима те ће се та чињеница службено евидентирати у матичне књиге умрлих. На основу службеног обавјештења Института, смрт несталог лица евидентира се у матичну књигу умрлих у општини у којој је било пријављено мјесто пребивалишта несталог лица до почетка рата.

Изузетно, породица може захтијевати упис у књигу умрлих у мјесту боравишта породице, уз навођење разлога за такав упис.

Надлежне власти Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, у складу са ставом 1. овог члана, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, усагласиће одговарајуће законе у сврху уписа несталих лица у периоду који наводи овај закон у матичне књиге умрлих.

Члан 28.

(Подношење пријава до оснивања Института)

Док не буде основан Институт, пријава за тражење несталих лица подноси се надлежним институцијама за тражење несталих лица у складу са њиховим надлежностима и мандатима.

Члан 29.

(Издавање потврда или увјерења о статусу несталости)

Издавање потврде или увјерења о статусу несталог лица на основу којег ће се остваривати право на новчану накнаду, до формирања Института и ЦЕНБИХ, утврдиће се привременом инструкцијом Министарства за људска права и избјеглице.

Члан 30.

(Предност у примјени)

Овај закон има предност у односу на остале законе у БиХ, а који ни на који начин не могу ограничавати примјену овог закона.

Члан 31.
(Ступање на снагу закона)

Овај закон ступа на снагу осам дана по објављивању у „Службеном гласнику БиХ“.

ПС БиХ број 109/04
21. октобра 2004. године
Сарајево
Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
Мартин Рагуж, с. р.
Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Горан Милојевић, с. р.

ictr

СПОРАЗУМ О ПРЕУЗИМАЊУ УЛОГЕ СУОСНИВАЧА ЗА ИНСТИТУТ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

САВЈЕТ МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
И
МЕЂУНАРОДНА КОМИСИЈА ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА
(у даљем тексту: стране потписнице)

ИМАЈУЋИ на уму обавезе које су надлежне институције власти Босне и Херцеговине преузеле Општим оквирним споразумом за мир за Босну и Херцеговину,

УВАЖАВАЈУЋИ потребу разрјешења судбине несталих лица без дискриминације по основу етничке припадности, пола, расе, језика, вјере, политичког или другог мишљења, социјалног поријекла, имовинског стања или улоге у оружаним сукобима или другим непријатељствима или других околности,

ПРЕПОЗНАЈУЋИ неодложност доношења и провођења политичких и правних рјешења како би се убрзао процес давања релевантних информација породицама несталих лица,

ИДЕНТИФИКУЈУЋИ потребу упознавања јавности са хуманом димензијом трагедије несталих лица, те подстицања разумијевања људских вриједности на којима се друштво темељи,

ДОПРИНОСЕЋИ развоју стручних институција које ће помоћи унапређењу тражења несталих лица и откривању истине о судбини несталих лица,

СТВАРАЈУЋИ основе за развој Института за нестала лица Босне и Херцеговине као тијела за умрежавање и стварање партнерства у Босни и Херцеговини и региону;

ПОШТУЈУЋИ Закон о несталим лицима Босне и Херцеговине, и

У ЦИЉУ разрешења судбине несталих лица из Босне и Херцеговине и у Босни и Херцеговини која су нестала у периоду 30.04.1991-14.02.1996 г. (рок утврђен Законом о несталим лицима БиХ) кроз ефикасније: лоцирање несталих лица, ексхумацију, чување посмртних остатака, експертизу и идентификацију, прикупљање, обраду и заштиту података, вођење евиденције и обавјештавање, као и финансирање потреба Института за нестала лица Босне и Херцеговине, стране потписнице ДОГОВОРИЛЕ СУ СЕ КАКО СЛИЈЕДИ:

Члан 1.

Стране потписнице овог споразума, Савјет министара Босне и Херцеговине и Међународна комисија за нестала лица, постају суоснивачи Института за нестала лица Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Институт) са једнаким правима и обавезама, осим ако се другачије не уреди овим документом.

Члан 2. (Сједиште)

Стране потписнице су сагласне да сједиште Института буде у Босни и Херцеговини у Сарајеву.

Институт има својство правног лица, печат и штамбиљ чији изглед и облик посебном одлуком утврђује надлежни орган Института.

Име и грб Босне и Херцеговине биће кориштени за печат и штамбиљ Института у складу са одговарајућим законом Босне и Херцеговине.

Члан 3. (Регистрација)

Стране потписнице су сагласне да се Институт који је регистрован у Кантоналном суду Сарајево, пререгиструје у складу са важећим законима Босне и Херцеговине и овим споразумом, под именом Институт за нестале особе/лица Босне и Херцеговине као самостална, независна и стручна институција од јавног интереса, којој се повјеравају овлаштења утврђена Законом о несталим лицима Босне и Херцеговине и овим споразумом .

Члан 4. (Надлежности)

Стране потписнице су сагласне да је Институт надлежан да:

- прикупља, обрађује и систематизује информације о несталим лицима, о појединачним и масовним гробницама;
- успоставља централну и јединствену базу података о несталим лицима, евидентира и обавјештава породице несталих укључујући и издавање потврда о нестанку и идентитету жртава, у складу са Законом о несталим лицима («Службени гласник БиХ», број 50/04);
- проналази, провјерава и обиљежава локалитете масовних и појединачних гробница;
- учествује у ископавањима и ексхумацијама из масовних и појединачних гробница;

- учествује у асанацији терена;
- учествује у аутопсијама;
- учествује у антрополошким обрадама;
- учествује у идентификацијама;
- учествује у увиђајима на лицу мјеста и другим радњама и поступцима који се односе на нестала лица;
- сарађује са надлежним органима власти, укључујући органе правосуђа и другим организацијама и Међународним кривичним судом за бившу Југославију (ICTY);
- сарађује са међународним и домаћим организацијама и институцијама које се баве питањима несталих лица, посебно са Међународним комитетом Црвеног крста и Друштвом црвеног крижа/крста Босне и Херцеговине у складу са њиховим мандатом;
- подржава породице несталих лица и њихова удружења, укључујући и пројекте које предложи Савјетодавни одбор;
- проводи истраживања и друге пројекте у вези са несталим лицима;
- организује и пружа обуку у одговарајућим стручним областима;
- чува посмртне остатаке до њихове коначне предаје породицама или укопа;
- пружа помоћ породицама несталих лица при сахранама њихових сродника;
- осигурава средства из буџета и донација;
- сарађује са надлежним институцијама Републике Хрватске и Државне заједнице Србије и Црне Горе и другим државама, у складу са важећим законима Босне и Херцеговине и међународним споразумима;
- пружа расположиве податке надлежним органима и институцијама у складу са важећим законима и прописима;
- обавјештава јавност о резултатима истраживања и утврђеним чињеницама;

- шири свијест о хуманој димензији трагедије несталих особа и њихових породица и
- проводи све друге активности у вези са тражењем и идентификацијом несталих лица.

Институт ће доприносити даљем усавршавању постојећих правила и стандарда који су на снази у Босни и Херцеговини и који се односе на нестала лица.

Члан 5. (Организација рада Института)

Стране су сагласне да се Институт организује на сљедећим принципима:

- а) Институт представља јединствену институцију која дјелује на територији Босне и Херцеговине.
- б) Поред сједишта, Институт ће имати и подручне уреде/канцеларије у Бањој Луци, Мостару и Тузли, као и другдје, уколико се за то укаже потреба.

Надлежност подручних канцеларија/уреда, које ће ближе бити дефинисане Правилником су: чување посмртних остатака до коначне предаје породицама или до укопа, заступање захтјева за тражење несталих, те учествовање у ажурирању централне евиденције, учествовање у ексхумацијама, прегледима, аутопсијама и идентификацији, издавању потребних докумената породицама, пружање адекватне помоћи и остваривање других видова сарадње с породицама.

- ц) Почетни састав особља Института ће бити преузет из састава особља запосленог у Комисији за тражење несталих лица Федерације БиХ и Канцеларији Републике Српске за тражење заробљених и несталих лица, на

основу стручне спреме, релевантног радног искуства и на начин који уважава националну заступљеност (17Б+12С+7 Х) и равноправност полова, чији ће коначан број и сатсав утврдити Колегиј директора Института.

- д) Статутом и Правилником о унутрашњој организацији Института биће одређена овлаштења Колегија директора, структура, надлежности, састав, начин рада, управљање, и међусобни односи организационих јединица и сва друга питања од значаја за рад Института.
- е) Број стално запослених радника/ца у Институту биће дефинисан Правилником о унутрашњој организацији рада и рационално одређен.
- ф) Плате и остала примања запослених у Институту регулишу се уговором о раду.

Институт има Статут и друге основне опште акте у складу са важећим законодавством, о чему сагласност дају суоснивачи.

Члан 6.

(Органи управљања институтом)

Стране су сагласне да органи управљања, руковођења и надзора у Институту буду:

- а) Управни одбор,
- б) Колегијум директора
- ц) Надзорни одбор

Органи из претходног става овог члана именују се у складу са својим стручним квалификацијама и у складу са Уставом Босне и Херцеговине, при чему ће се осигурати једнака заступљеност конститутивних народа Босне и Херцеговине.

Предсједник/ица Управног и Надзорног одбора и предсједавајући/а Колегија директора не могу

бити из истог конститутивног народа у Босни и Херцеговини.

Чланови/ице Управног и Надзорног одбора Института биће именовани/е одлуком суоснивача на основу јавног конкурса.

Чланови/ице Управног и Надзорног одбора Института биће бирани/е јавним конкурсом. Конкурс ће провести Конкурсна комисија коју именују суоснивачи уз консултацију са ентитетским владама и владом Брчко Дистрикта.

Комисија ће вршити избор рангирањем већег броја кандидата од броја који се бира, у складу са њиховим квалификацијама, учешћем у јавном и научном раду у области људских права и другим критеријима које Комисији дају суоснивачи, прије објављивања јавног конкурса.

Чланови Управног и Надзорног одбора бирају предсједавајућег/у Управног и Надзорног одбора избором из свог састава.

За доношење одлуке консензусом неопходан је кворум од најмање једног представника сваког од конститутивних народа Босне и Херцеговине.

Члан 7. (Управни одбор)

Управни одбор има шест (6) чланова/ица који/е се именују на период од четири године и не могу бити поново именовани.

Чланови/ице Колегија директора не могу бити чланови/ице Управног одбора.

Чланови/це Управног одбора доносе одлуке консензусом.

Управни одбор Института надлежан је за:

- доношење Статута Института;
- именовање и разрешење чланова/ца Колегија директора
- утврђивање годишњих програма рада;
- доношење финансијских планова и усвајање годишњег обрачуна;
- доношење Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и других општих аката утврђених овим Протоколом, Статутом и другим законима Босне и Херцеговине;
- усмјеравање, контролу и оцјењивање рада чланова/ица Колегија директора/ица;
- све друге послове у складу са законом и Статутом Института;
- подношење извјештаја Суоснивачима најмање једном годишње, као и на захтјев Суоснивача.

За разлику од наведеног у ставу 1. овог члана, три члана/ице које номинује Међународна комисија за нестала лица (ICMP) у првом саставу, биће именовани на период од двије године, а три члана које номинује Савјет министара БиХ биће именовани на период од четири године.

Суоснивачи одлуку о именовању свих шест кандидата доносе консензусом.

Члан 8. (Колегиј директора)

Колегиј директора чине три (3) члана/ице које именује и разрешава Управни одбор Института на основу јавног конкурса а на основу стручних

квалификација и релеватног радног искуства на период од четири (4) године.

Чланови Колегија директора ротирају се на позицији предсједавајућег Колегија директора сваких осам (8) мјесеци.

Колегиј директора руководи Институтом и посебно је одговоран за организовање, руковођење и представљање Института, за законитост рада и извршавање одлука Управног одбора Института.

Начин руковођења Институтом уређује се Статутом и другим актима Института.

Колегиј директора доноси одлуке консензусом.

Члан 9. (Надзорни одбор)

Надзорни одбор Института има три (3) члана/це.

Предсједавајући и чланови/ице Надзорног одбора именују се на период од четири године и не могу бити поново именовани.

Надзорни одбор доноси одлуке консензусом.

Надзорни одбор Института:

- разматра извјештаје о финансијском пословању Института;
- разматра годишњи извјештај о пословању и годишњи обрачун;
- разматра и провјерава уредност и законитост вођења рачуноводствених књига;
- извјештава суосниваче, Управни одбор и Колегиј директора о резултатима надзора, једном годишње, а по потреби и чешће.

Члан 10.

(Оснивање Савјетодавног одбора и других тијела)

Стране су сагласне да Управни обор Института може оснивати стручне и друге органе у складу са овим споразумом, Статутом Института и другим важећим законима у Босни и Херцеговини.

Ради остваривања интереса породица несталих лица, у оквиру Института формира се Савјетодавни одбор у чији састав се именују представници/це породица несталих лица на период од (4) четири године.

Чланови Савјетодавног одбора не могу бити поново именовани.

Савјетодавни одбор чини шест(6) чланова/ца које именује Управни одбор на основу приједлога кандидата/киња које добије од регистрованих удружења породица несталих лица у Босни и Херцеговини, уважавајући националну заступљеност на нивоу Босне и Херцеговине, и укључујући равноправност полова.

Савјетодавни одбор прати активности Института, савјетује руководеће органе Института, промовише рјешавање проблема несталих лица и предлаже пројекте и иницијативе релевантне за рад Института.

Представници/це Савјетодавног одбора могу присуствовати, у својству проматрача, сједницама Управног и Надзорног одбора у складу са Статутом и другим актима Института.

Савјетодавно тијело одлуке доноси консензусом.

Члан 11.
(Финансирање Института)

Стране су сагласне да ће у складу са својим могућностима, правилима и мандатом обезбјеђивати средства за нормално функционисање Института.

Почетна средстава за финансирање Института планирају се на основу садашњих издвајања које обезбјеђују суоснивачи за рад органа од којих надлежност преузима Институт.

Власти Босне и Херцеговине обезбјеђују средства за рад Института из Буџета заједничких институција БиХ.

Уколико у току текуће буџетске године Институт започне са радом, Вијеће министара БиХ ће, споразумом са ентитетским владама и владом Брчко Дистрикта БиХ, ријешити питање трансфера расположивих буџетских средстава ентитетских комисија на рачун Института.

Међународна комисија занестала лица обезбиједиће почетна финансијска средства и наставиће да се труди да обезбјеђује средства и друге врсте неновчане помоћи за будући рад Института.

Стране су сагласне да се финансијска средства обезбјеђују на годишњем нивоу на основу финансијског плана који суоснивачи одобравају за сваку календарску годину.

Институт може примати финансијска средства по основу пресуда домаћих и међународних судова.

Институт може примати додатна финансијска средства и друге врсте помоћи из других извора у складу са законом (из донација, поклона,

задужбина грађана, правних лица и других тијела, прилога грађана и других правних лица, од прихода услужних и других дјелатности које се пружају трећим лицима, државама, организацијама, физичким и правним лицима и из других извора у складу са законом).

Члан 12.

(Техничка и стручна помоћ ICMP-а)

Стране потписнице су сагласне да ће Институт и ICMP споразумом регулисати односе који се односе на техничку помоћ коју ICMP пружа Институту, укључујући учествовање шефа канцеларије ICMP-а у раду Колегија директора Института као члана по службеној дужности, пружање услуга у ДНК-лабораторијама, антрополошку и археолошку помоћ и друге врсте техничке помоћи, укључујући и набавку и/или пренос опреме и/или других средстава.

Такви споразуми неће анулирати права и обавезе наведене у овом споразуму или у било којем другом споразуму између страна потписница овог споразума, нити ће иједан споразум између Института и ICMP-а бити сачињен на такав начин да садржи, експлицитно или имплицитно, одрицање од тих права и обавеза.

Члан 13.

(Именовање вршиоца дужности
Колегија директора)

До избора чланова Колегија директора на јавном конкурс у складу са чланом 8., два, копредседавајуће Комисије за тражење несталих лица Федерације Босне и Херцеговине и председник Канцеларије за тражење заробљених и несталих лица Републике Српске биће именовани

за чланове Колегија директора на период од двије године.

Одлуку о именовану иницијалног састава Колегија директора доносе суоснивачи у року од 90 дана од дана потписивања овог споразума.

Члан 14. (Пренос надлежности)

Владе ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, у складу са овим споразумом, у року од шест (6) мјесеци од дана ступања на снагу овог споразума, извршиће одговарајуће измјене и допуне правне регулативе ради преноса надлежности са ентитетских Комисија/Канцеларије за нестале особе/лица и одговарајућег тијела у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине на Институт.

Комисије/Канцеларије за нестале особе/лица престају са радом најкасније у року од деведесет (90) дана након ступања на снагу измјена наведених у претходном ставу.

Одлука о формирању Државне комисије за нестала лица Босне и Херцеговине («Службени лист БиХ» број 9/96.) одговарајућом одлуком Савјета министара Босне и Херцеговине биће проглашена неважећом.

ИСМР гарантује да Институт који је регистрован у Основном суду у Сарајеву нема никаквих оптерећења или уговорених обавеза које могу бити пренијете на Институт.

Члан 15.
(Примјена Закона о несталим лицима)

Закон о несталим лицима, нарочито члан 5. примјењује се на имплементацију овог споразума.

Члан 16.
(Ступање на снагу)

Узимајући у обзир члан 7. Закона о несталим лицима споразум се не ратифицира. Споразум ступа на снагу даном објављивања у «Службеном гласнику» Босне и Херцеговине.

Стране потписнице су сагласне да овај споразум остаје на снази, осим ако буде отказан писаним договором између страна потписница.

Све измјене ступиће на снагу по истој процедури која се захтјева за ступање на снагу овог споразума.

Право сваке од страна потписница је да се повуче из овог споразума уз претходну писмену најаву другој страни потписници, у периоду не краћем од шест мјесеци прије истека текуће године.

Овај споразум сачињен је на босанском, хрватском, српском и енглеском језику, при чему су сви текстови једнако аутентични. У случају неслагања у тумачењу, биће мјеродаван текст на енглеском језику.

За
Босну и Херцеговину

За
Међународну комисију
за нестала лица

мјесто за биљешке

мјесто за биљешке

мјесто за биљешке

мјесто за биљешке